

MARBÄCK

VÅR HEMBYGD

2013

Marbäcks bygdeblad

Årgång 4

Det gångna året har vi åter tappat ett antal medlemmar i vår hembygdsförening. Vi är nu 110 betalande hembygdsvänner!

Det vill till förnygring i leden -
vi måste hjälpas åt med rekryteringen!

Stöd föreningen och vår målsättning att bevara
hembygdens kultur, samt ha en
”levande Hembygdsgård”

Som medlem, hör gärna av Dig och kom med förslag
på aktiviteter som vi kan genomföra tillsammans.

Sätt in medlemsavgiften 80 kr/medlem på
Föreningens bankgiro 225-9109

Vill Du hyra Hembygdsgården till någon aktivitet,
hör med vår vaktmästare
Rolf Henriksson 0380/42035

Redaktionskommitté:

*Bengt Nilsson, Christer Källner, Lars Källner,
samt Johan & Veronica Örfelth.*

Omslagsbild:

Johan Örfelth

Hembygdsgårdens ladugård

Välkomna till ett nytt år och många spännande händelser på programmet (se längst bak). I detta nummer kommer vi fokusera mycket på gården Öringe. Där blir det även en gemensam gårdsvandring den 30 juni. Välkommen till många tillfällen för givande möten tillsammans med oss i Hembygdsföreningen under 2013.

Uppmuntra gärna grannar, familj och vänner att stödja Hembygdsföreningen. Bakom alla träffar och mötestillfällen ligger mycket ideellt arbete som grund. Samtidigt ger det mycket tillbaka i form av erfarenhetsutbyten upplevelser och gemenskap.

Låt inte stillasittande vid TV-apparater och datorer hindra dig från att träffa andra. Alla är vi värdefulla och viktiga livsgnistor i vardagen. Ta vara på det och dela med dig av dig själv!

Innehållsförteckning:

	Sida
Inledning.....	2-3
Flytten till Öringe av Astrid Wastesson.....	4
Dikter av Johan Johansson	7
Ohygglig eldsolycka... ..	8
Historik om Öringe.....	11
Kraftstationen i Fagerhult.....	14
Bilder; Albert Engström samt Valborgsmässofirandet våren 2012	17
Miljön - Något att tänka på för alla	18
Årskrönika.....	20
Program för 2013.....	24

Flytten till Öringe för 70 år sedan

Memoarer av Astrid Wastesson*

När jag var tre år och några månader flyttade mina föräldrar från arrendegården Nobynäs till en egen gård (Öringe). Det året – 1904 – var det mycket snö och i mitten på mars hade det inte varit något blidväder. För att förkorta flyttningen med någon mil tog man vägen över sjö, och genom hagar och ängar gjordes väg genom snön så att man kunde köra alla kreatur och allt lösöre. Släkt och grannar var uppbadade och så gårdens eget folk, som deltog i den stora flyttningen.

Från det gamla hemmet minns jag ingenting. Mitt första minne är att vi åker släde över en oändlig vit yta. Jag sitter i min mors knä, solen skiner på den vita snön. Och där har jag somnat, för nästa minne är att någon håller mig i handen och jag tar ett kliv över en hög tröskel och in i ett stort och varmt kök. Där är ett stort långbord där far och alla körkarlar sitter och äter. Det pratas och skrattas. På golvet ligger fullt av smältande snö och vid spisen står mor och lägger upp mat. Två ”pigor” bär fram maten till bordet. Bredvid står ett par höga kylare. Jag tar tag i kanten med båda händerna och när jag höjer mig på tå kan jag se att det är soppa på torkade körsbär, äppelbitar och russin och det luktar så gott av saft och kanel. Oh min barndoms fruktsoppa, vad du var god och ljuvlig.

Hur min mor kunde ordna med rum och sängplatser åt alla är en gåta, men på den tiden tycktes allt gå.

”Anna i ruska!”, den nya sommarpigan, skulle följa med mig och ta reda på dasset. Vi hittade det ett stycke bakom byggnaden. En fyrkant på en bergknalle. Det innehöll tre sittplatser för stora och två för små och med öppet vindfång för stjärtsidan. Väggarna var fullklottrade med mer eller mindre tänkvärda deviser, som jag inte kunde läsa, men Anna kunde!

Den första söndagen fick jag följa med min äldre syster på söndagsskola upp i stora byggnaden. Det var en adlig dam som vid gårdsköpet förbehållit sig huvudbyggnaden och trädgården till hösten samma år. Hon höll söndagsskola för traktens barn och i ett rum lades plankor på träbockar, som vi fick

Längst bak stående från vänster; David, Gunnar och Thor. Sittande från vänster Arvid, Christina, Carl-Oscar & Astrid Wastesson (i vitt). (Foto: Öringe privat)

sitta på. Jag var inte mer än tre år så mina ben räckte ju inte halvvägs till golvet. När den värsta nyfikenheten lagt sig blev jag sömnig och mitt huvud nickade fram och tillbaka. Ett par pojkar på brädet bakom ryckte mig då och då i mina glesa hårtestar och jag blev mycket arg. Jag har inget minne av att jag fick gå med någon mer gång.

Min mor väntade mycket på att snön skulle gå bort så att hon ordentligt skulle få se det nya hemmet. En morgon efter en tid fanns hon inte när jag vaknade och när jag ropade på henne kom min far och tog mig till ett rum på andra våningen. Där låg min mor i den stora sängen och jag sprang fram för att krypa upp till henne men någon tog mig i armen och hindrade mig och så fick jag se ett litet knyte på mors arm, det var min lillebror som kommit under natten.

Den stora trädgården blommade sedan oerhört rikt och i sinom tid blev den full av frukt och bär. Det var inte lätt för min mor att hålla barn och tjänstefolk från all denna härlighet. Vi hade en dräng, "Vackre Gustav",

han klättrade en kväll sedan ljuset släckts i huvudbyggnaden up i det höga bigarroträdet. Där drog han av sig sina stövlar och med en snörtåt band han ihop ”ströplarna” och hängde stövlarna om halsen. Sedan plockade han dem fulla med de finaste bigarråer. På lätta fötter ilade han sedan till sin Alma. Att bären fick en extra krydda av fotsvett och smorläder störde nog varken smaken eller kärlekslyckan.

Samma Alma var mycket förtjust i nötkärnor och en söndag fram på hösten plockade Gustav en stor påse med hasselnötter ute i hagarna. Under veckans kvällar satte han sig sedan att med sina unga starka tänder knäcka nötter och fyllde en hel literbutelj med de små kärnorna. Men efter det blev hans tänder och käkar så ömma att han i en veckas tid knappt kunde äta. I synnerhet var det svårt med brödet.

Det bakades omkring hundra hållkakor i veckan, men inget bröd skulle ätas färskt utan hängdes först upp på stänger i kökstaket för att torka. Att det sedan inte passade för ömma tänder var ju förklarligt.

Vi ungar lärde oss snart var de godaste frukterna fanns och i tidiga, daggiga morgnar när finfina hampus, sötäpplen och klara astrakaner fallit ner under natten, då rådde ju allemansrätten och den som först kom fram tog ju för sig.

I det stora köket skalades, torkades och kokades frukt i massor. Det var den tidens konserveringsmetod och nådiga frun hade torkad frukt i sin livstid och långt därefter. På hösten flyttade hon till Tranås och fruktlådorna var övervägande bland bohaget.

**Astrid Wastesson var David Örfelths syster, vilken var Johan Örfelths farfar. Texten hämtad och sammanställd utifrån en tidningsartikel ur Smålandstidningen från 70-80 talet.*

Rumsuppfattning

En människa är inte enbart stark.

Den försvagade inte enbart svag.

Hjärnan fattade att allt var över.

Känslorna talade fortfarande till hela hans varelse.

Ett stråk av lugn och lycka svepte genom rummet.

Allt kommer att bli bra till slut.

Ett absolut

Ett liv befriat från nationaliseringar.

Det omöjligas konst.

Att varje dag ta sig samman övervinna rädslan.

Göra sig själv rättvis.

Det finns ett absolut. Allt handlar om detta.

Att inte längre vara rädd.

Stiliserad bråte

Jag hade inget språk.
Gick förlorat. Till botten.

Där nära den kalla sanden, bland stumma stenar och stiliserad bråte.

Små partiklar i vattnet som omgav mig.

Tystnaden gav små ljud ifrån sig, gav mig omärkligt orden tillbaka

Värmeburen

Värme kvar från dig.

Blev värme kvar för mig.

Värme som lät mig vila om natten.

Blev till värme som bar mig genom dagen.

*Dikter av
Johan Johansson, Aneby*

Utdrag ur Tranästidningen måndagen den 14 oktober, 1929.

Ohygglig eldsolycka i Marbäck.

Tre barn tillhörande en statarfamilj innebrända

Statarbostaden på Öringe. Cirka år 1900.

(Foto: Öringe Privat)

En hemsk och upprörande eldsolycka som krävde tre unga människoliv, timade på fredagskvällen vid Öringe herrgård i Marbäck socken, där en större statarbyggnad lades i aska.

Kort före eldens utbrott hade hustrun till statkarlen Josef Gustafsson, vilken bebodde ett par rum på andra våningen i den bruna byggnaden, lagt sina tre barn i åldern 6, 4 och 1 år till sängs och därpå begivit sig till ladugården för att mjölka. Med undantag av de tre barnen befann sig därför ingen person i huset när elden utbröt, enär såväl deras fader som en inneboende dräng voro ute i arbete i

närligheten av gården.

Elden, som började i det kök där de små lågo, upptäcktes ungefär samtidigt av fadern, som kom körande med ett havrellass, och en person som kom cyklande upp till gården. Men trots att upptäckten skedde endast sju-åtta minuter efter det hustrun avlägsnat sig, hon hade förövrigt blott hunnit mjölka en ko när brandlarm slogs, hade elden gripit omkring sig med en så förfärande hastighet att lågorna redan slog ut genom fönster och dörrar i den del av byggnaden som Gustafsson bebodde. Alla försök att tränga in i huset och rädda barnen

voro därför fullkomligt lönlösa särskilt som elden för varje ögonblick gjorde nya landvinningar i det kruttorra byggnadsmaterialet.

Under det att gårdens befolkning och närboende vidtogo de åtgärder som stodo till buds för eldens släckande alarmerades Frinnaryds brandkår varjämte man genom klämtning i kyrkklockorna uppbadade ytterligare släckningmanskap. När brandkåren anlände, vilket skedde omkring 20 minuter efter alarmeringen, en inom perentes sagt mycket rask utryckning då Öringe ligger omkring 6 kilometer från Frinnaryds stationssamhälle. Var emellertid byggnaden helt övertänd och tillspillogiven. Man fick därför koncentrera arbetet på att förhindra att den omkring 60 meter därifrån i en djup dæld liggande stora ladugården antändes. Detta var en uppgift som var både svår och ansträngande, då den starka stormen förde med sig ett intensivt gnistregn

åt det håll där ladugården låg. Att man lyckades förhindra elden att få fäste i ladugårdens spåntak torde få anses såsom ett under då detta understundom var som översållat av brandflagor. Den goda vattentillgången från en invid ladugården belägen damm och motorsprutans kraftiga ingripande samt det intensiva arbete, som utvecklades av Frinnaryds brandkår och andra tillträdeskomna som oavbrutet besprutade byggnaden voro emellertid de faktorer som möjliggjorde densamma's räddning. Hade emellertid elden en gång fått fäste i ladugården torde inte ens övermänskliga ansträngningar ha kunnat förhindra dess totala förstörande och betydande värden skulle därmed ha gått förlorade, då hela årets skörd var inbärgad. Den stora kreatursbesättningen hade på ett mycket tidigt stadium förts ur ladugården och drivits ut i den närgränsande skogen.

Elden i statarbyggnaden rasade med oförminskad kraft under två

timmars tid och erbjöd en lika hemsk som storslagen anblick. Då byggnaden var belägen överst på en höjd invid Svartådalen, där man har milsvida utsikter åt söder och väster, observerades eldsvådan från en mycket stor rayon och lockade därför massor av skådelystna.

Först vid halv 9-tiden på kvällen kunde faran för eldens vidare spridning anses överstånden och eftersläckningen och röjningsarbetet taga sin början men hela natten och även på lördagen brann det i ruinerna ur vilka endast de båda skorstensmurnarna reser sig.

Runt själva brandplatsen var grönskan fullkomligt kolnad och träden svedda och avbrända, allt vittnade om att den hetta som utvecklats varit enorm.

Ur den brunna byggnaden lyckades man icke rädda det minsta vare sig av bohag eller gårdsinventarier, vilka senare förvarades i byggnadens undervåning. Statkarlen Gustafsson hade dessutom icke sitt lösöre försäkrat och förlorade därjämte 200 kr., som han förvarade i sin bostad och vilka han erhållit föregående dag för tvenne svin, som han avyttrat.

Under röjningsarbetet anträffades de tre barnens ohyggligt förkolnade lik, vilka nedlades i en låda, som insattes i ett förvaringsrum å huvudgården. Förvaringsrummet måste

emellertid läsas då nyfikenheten visade tendens att inrikta sig på de stackars offren. Den mänskliga hyena-naturen förnekar sig tydligen aldrig. Föräldrarnas sorg över att på detta sätt mista alla sina barn kan ju lättare tänkas än beskrivas. Och särskilt hårt drabbades slaget hustru Gustafsson, som avvek från gården och först efter flera timmars sökande anträffades.

Hur elden uppkommit är ännu inte med visshet känt men det förefaller troligt att den förorsakats av kortslutning när ljuset på den fasledning, som går till den bruna byggnaden, slocknade kort före det olyckan inträffade. En teori, att barnen när modern avlägsnat sig, skulle ha fått tag i tändstickor och därigenom vållat elden, synes vara fullkomligt felaktig.

Den nedbrunna byggnaden, som var uppförd 1787 och tidigare varit gårdens karaktärsbyggnad, var försäkrad för endast 3,000 kr. varför ägaren, patron Karl Andersson, ävenledes gör en stor förlust då brandförsäkringen endast torde täcka halva byggnadskostnaden.

Sammanställt av
Johan & Veronica Örfelth

Historik om Öringe och dess ägare

Gårdens namn omnämnes första gången i medeltida permebref år 1337 och 1360. Första kända ägaren av Öringe är Bo Jonsson-Grip som år 1382 förvärver en gård i Öringe. Förmodligen fanns där två gårdar vid den tiden. Bo Jonsson Grip anses ha ägt minst 1500 gårdar, fördelat på 340 socknar. Han var Sveriges största jordegendomsägare genom tiderna. Hans efterlevande äger gården under 14-1500-talet och säljer den sedan 1621 till Britta Bonde. 1658 övertar systerdottern Märta Kåse gift med Jakob Pistol. Gården övertages sedan av sonen Jöran och sedan av hans bror Johan.

Öringe huvudbyggnad 1868. (Foto: Privat)

År 1700 övertar Johans dotter Hedvig Pistol Öringe, gift med Adolf Rosenquist, vilkens släkt innehaver Öringe under hela 1700 talet.

År 1804 övertar majoren Fredrik Christoffer Rosenquist gården. Han var med om flera fälttåg, bland annat två gånger mot Ryssland. 1809 följde han med regementet mot Västerbotten vid det så kallade Finska kriget. Där erhöll han en skada av en kanonkula som lade grunden för att han senare avskedades 1812. 1811 vid 41 års ålder, gifter han sig med Lovisa Gyllen-

Öringe huvudbyggnad cirka år 1900. (Foto: Privat)

sköld, (endast 18 år). Det var vid denna tid han uppför en ny karaktärsbyggnad på Öringe. Major Fredrik Rosenquist fick efter en tid ekonomiska bekymmer, vilket resulterade i att han tvingades lämna Öringe. Hans släkt hade då innehavt gården i över 200 år.

1829 köper Översten Fredrik Sjösten, Öringe av konkursboet. Då ingick även gårdarna Qvarnaryd (nuvarande Kvarnstad, Röjan och Pinsmålen), samt Bondarp och Öja.

Hans dotter Wilhelmina Sjösten, gift med kaptenen Johan Adolf von Malmborg blev sedan ägare av Öringe. De i sin tur överlåter gården till sonen Oscar von Malmborg gift med Anna Maria Liljeqreutz. Paret fick 11 barn. Hustrun avled 1891. Oscar gifte om sig med Lilly Belfrage och fick ytterligare 4 barn.

Det berättas att under ett besök av Lillys föräldrar tittade hennes far kammarherre J.G.W. Belfrage, ut genom det runda fönstret på övervåningen i huvudbyggnaden och menade att där skulle det behövas en ombyggnad. Han lät därefter bekosta ett uppförande av en så kallad frontespis, med stor veranda och mycket snickarglädje åt sin dotter 1898. Redan efter 8 års äktenskap avlider Oscar på Öringe 52 år gammal.

1904 säljer dödsboet gårdarna Öringe och Kvarnstad, Rödjan och Pinsmålen till CO Andersson för en köpeskilling av 55 000 kronor. Han i sin tur avyttrar Rödjan redan 1906 till en av sina kusiner. Kvarnstad var vid denna tid mycket förfallet och bestod av endast en huvudbyggnad från början av 1700 talet och ett uthus. Därför satte han 1913-14 igång med att uppföra nya hus på gården men det gick åt pengar, därför såldes Pinsmålen 1915. 1922 sålde han Kvarnstad till sonen Tor Öhrfelt. 1935 såldes Öringe till David Örfelth och hans hustru Eva (född Sjöquist). David lät 1948 bygga om verandan i en funkisstil.

1969 övertog Sven Örfelth gift med Valborg (född Källström) gården, och 1990 tog Johan Örfelth gift med Veronica (född Schwartz) över gården. År 2012 lät undertecknad restaurera verandan efter 1898 års modell.

Johan Örfelth målen till CO Andersson för en köpeskilling av 55 000 kronor. Han i sin tur avyttrar Rödjan redan 1906 till en av sina kusiner. Kvarnstad var vid denna tid mycket förfallet och bestod av endast en huvudbyggnad från början av 1700 talet och ett uthus. Därför satte han 1913-14 igång med att uppföra nya hus på gården men det gick åt pengar, därför såldes Pinsmålen 1915. 1922 sålde han Kvarnstad till sonen Tor Öhrfelt. 1935 såldes Öringe till David Örfelth och hans hustru Eva (född Sjöquist). David lät 1948 bygga om verandan i en funkisstil.

1969 övertog Sven Örfelth gift med Valborg (född Källström) gården, och 1990 tog Johan Örfelth gift med Veronica (född Schwartz) över gården. År 2012 lät undertecknad restaurera verandan efter 1898 års modell.

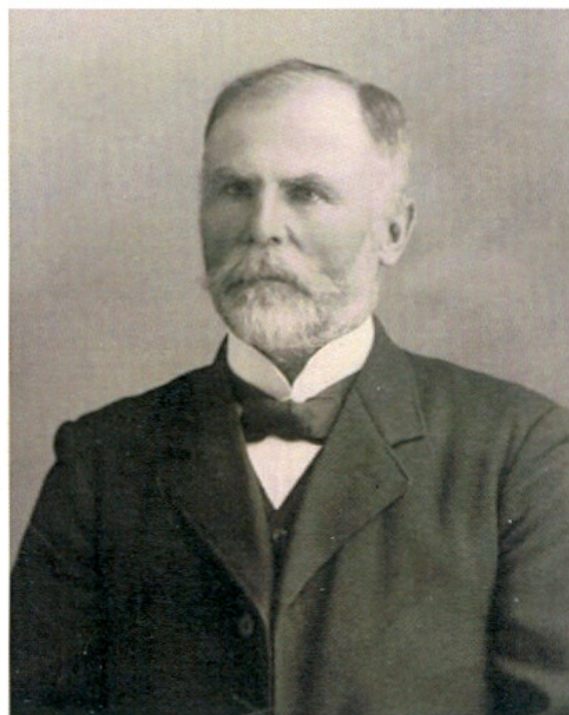
Johan Örfelth

Kraftstationen i Fagerhult – ett stort företag på sin tid

Under åren 1917 – 1918 byggdes kraftstationen i Fagerhult. Det var ett stort arbete på sin tid, allt gjordes nämligen för hand. Slutresultatet blev att inte bara Fagerhult fick elektrisk ström, även granngårdarna försågs med nymodigheten. Fotogen- och karbidlamporna blev ett minne blott.

Det var min farfar Ludvig Karlsson, gift med Sofie och ägare till Fagerhult, som satte i gång arbetet. Han hade köpt gården i början av 1900-talet och en som arbetade mycket med grävningen var hans son Carl, alltså min far. Även min farbror Nils arbetade en hel del med bygget liksom övriga bröder samt inlejt folk.

En ingenjör hade anlåtats för att utse platsen för bygget och valet föll på ett ställe ungefär 300 – 400 meter i Gottamålsån nedströms från Försjön.

Ludvig Karlsson, Lars Källners farfar.

Det som är intressant är att denna å ändrar namn tre gånger till den mynnar ut i Ralången. Efter Vrangsjön heter den Vrangsjöån och här anlades en kvarn och i Herrestad fanns flera dammar och här är namnet Herrestadsån.

Tillbaka till bygget där grävningen skedde med spadar. Dels för att det vid denna tid inte fanns så många maskiner och dels att platsen var ganska otillgänglig.

Ett dammfäste på en och en halv meter ner mot turbinen byggdes och sedan grävdes ån ut 100–150 meter för att få ett utfall ner mot Vrangsjön. Det blev många dagsverken.

Rester av dammfästet till kraftstationen i Fagerhult.

(Foto: Christer Källner)

Allt finansierades av farfar

Ludvig. Min bror Ingemar och min syster Barbro berättade en del om kraftstationen, de var nämligen barn när den var i gång. Självt föddes jag samma år som den lades ner.

Kraftstationen låg en och en halvkilometer från huvudbyggnaden i Fagerhult. Från mina föräldrars sängkammare fanns en släplina som gick på hjul för att veva så att ledskenorna i turbinen öppnades respektive stängdes beroende på vilket håll man vevade åt.

Klockan sex på morgonen vevade pappa på en vev i sängkammaren och så tändes lamporna. Ibland krånglade det tills sig. På vintern kunde hjulen frysa och då fick pappa gå kanske hela sträckan för att få det att fungera igen.

På kvällen vid klockan nio stängdes flödet till turbinen för att dammen skulle fyllas på, lamporna började glöda och det blev svart när de slocknat. Ofta var det min bror och syster som fick ordna med stängningen.

Nu kunde man inte hushålla hur som helst med det elektriska. Man fick ha en 15-watts lampa eller maximalt 25 watt för att det inte skulle gå åt för mycket ström.

När bönderna började skaffa elmotorer för att till exempel driva tröskverk

fick de ta kontakt med varandra för om två motorer kördes samtidigt räckte inte strömmen till.

Om någon skulle ha kalas och ville ha ström längre på kvällen, fick de också säga till så att ledskenorna fick vevas ner när festen var över.

Hur mycket de andra gårdarna fick betala vet jag inte, men det blev nog ingen vinst för farfar.

I Viken, ett torp under Fagerhult, bodde ett par som hade sju barn och parets gamla föräldrar på den andra våningen. De fick el 1918 och kunde då lägga undan fotogen- och karbidlyktorna.

År 1934, samma år som farfar dog, kom Smålands Kraft med sina ledningar och kraftstationen i Fagerhult lades ner. Det fanns ingen ekonomi i det hela längre.

Men till Viken drogs emellertid inga ledningar och där fick man ta fram de gamla lysdonen igen och torpet fick aldrig mer någon ström.

I dag finns lite rester av kraftstationen, fästena för generatorn och några murar.

Det här visar att farfar Ludvig hängde med i utvecklingen och satte igång med detta stora företag. Det innebar en stor förändring med lyse i hus och ladugård.

Jag tycker att det är viktigt att bevara gamla berättelser till kommande släkten och just den lilla kraftstationen i Fagerhult hade snart fallit i glömska.

Lars Källner

Valborgsmässofirande 2012. (Foto: Bengt Nilsson)

F.d. välbärgade lanthandlaren Johansson med någon bitterhet till den ett hufvud högre
natadoren och nämndemannen Andersson:
– OM HUFVET VORE ÄF DEJ, SÅ VORE VI LIKA LÅNGA.
Adersson: – JA, Å LIKA SLUGA.

(Albert Engström)

Miljön – något att tänka på för alla

Krönika

Jag skulle betala i mataffären nyligen – den unga kassörskan föreslog att jag skulle ta med mina egna kassar eftersom plastpåsar inte är bra för miljön. Jag bad om ursäkt och förklarade att vi inte hade det där miljötänket på ”vår tid”.

Kassörskan svarade att det är det, som är problemet: ”Er generation brydde sig inte tillräckligt för att bevara miljön till kommande generationer”. Hon hade förstås rätt i en sak – vår generation hade inte miljötänket på ”vår tid”. Men vad hade vi på vår tid?

Efter långt funderande och sökande djupt i min egen själ insåg jag vad vi hade. Då hade vi mjölkflaskor, som vi lämnade tillbaka, läskedrycksflaskor, som vi pantade. Butiken skickade tillbaka dem till tillverkaren som tvättade dem och återanvände dem. Så de var verkligen återanvända mer än en gång. Men vi hade inte miljötänk.

Vi gick i trappor för vi hade inte hiss eller rulltrappor i affärer, skolor och företagsbyggnader. Vi gick till affären för att handla. Vi tog inte bilen varje gång vi skulle förflytta oss några hundra meter. Men kassörskan har rätt, vi hade inte miljötänk.

Då, tvättade vi blöjor för att det inte fanns engångsblöjor. Vi torkade våra kläder på linor, inte i en energiförbrukande monstertork. Sol och vindar torkade våra kläder på ”vår tid”. Barnen ärvde kläder från sina syskon, inte alltid det senaste märket. Kassörskan hade rätt, vi hade inte miljötänket.

På den tiden hade vi en enda TV och en radio i hemmen, inte en i varje rum. TV:n hade en liten skärm, ungefär som en näsduk – inte som halva Gotland! I köket blandade och vispade vi allt för hand, vi hade inte köksmaskiner som gjorde allt åt oss. När vi packade sköra saker i paket använde vi gamla tidningar för att skydda dem, vi hade inte bubbelplast eller styrelnekuddar. På den tiden startade vi aldrig en bensinslukande motor bara för att klippa gräset, vi sköt gräsklipparen för hand. Vi motionerade genom

att arbeta – vi behövde inte gå till ett gym, som använder elmaskiner för att köra löpband, trappmaskiner osv. Kassörskan hade rätt, vi hade inte miljötänket då.

Vi drack vatten från kranen istället för att använda en plastmugg eller vatten i plastflaska varje gång. Vi fyllde våra bläckpennor med bläck när det tog slut istället för att köpa en ny kulspetspenna. Vi ersatte rakblad i rakhyveln istället för att kasta hela hyveln bara för att bladet var slött. Men vi hade inte miljötänket då. På den tiden åkte folk buss, barnen cyklade eller gick till skolan istället för att göra föräldrarna till en taxirörelse (öppen 24 timmar om dygnet). Vi hade ett eluttag i en förgrening i hela huset. Vi behövde inte ha en datoriserad pryl, som skickar datasignaler 2 000 mil ut i rymden för att hitta närmsta pizzeria. Är det inte sorgligt hur dagens generation beklagar sig över hur slösaktiga den äldre generationen var bara för att vi inte hade ”miljötänk”?

Sänd dessa visdomsord vidare om du känner någon annan egenkär äldre person, som behöver en lektion i bevarandet av vår miljö av någon ”smart-pants” ungdom så de också kan skicka förklaringen vidare.

Okänd författare

Mabäck julen 2012.

Foto: Bengt Nilsson

Årskrönika 2012

Tjugonedag Jul inleddes hembygdsföreningens verksamhetsår med en **trevlig julfest**. Det var god mat och skön musik därtill, som presenterades av Frdrik Starkenberg, och herrskapet Björkengren, Solveig och Gerhard, samt uderhållande julberättelser av Erich Lange och Christer Källner. Vi var dryga 40-talet medlemmar som fick njuta av det hela, denna kvällen.

Årsmötet den 24 februari inleddes med att Lennart Andersson, Ralingsås, visade sin naturfilm ”40 dagar i Sareks nationalpark”. Under sommaren 2011 vistades Lennart dessa dagar i nationalparken, med kameran som enda sällskap, dokumenterande både djur och växter med sköna bilder. Med vägledande berättelse i filmen fick vi även ta del av de strapatser det innebär att leva ensam så länge i vildmarken. Efter kaffe med ”dopp” vidtog årsmötesförhandlingarna där bl.a. styrelsen omvaldes i sin helhet. Vidare beslutades att såga ner den gamla hamlade lönnen vid infarten till Hembygdsgården, att köpa och sätta upp en ny flaggstång eftersom den gamla knäcktes i en vinter-storm, samt att till år 2013 höja medlemsavgiften till 80 kr/medlem.

Trivselkväll var rubriken på tillställningen den 23 mars. Det var musikunderhållning på programmet med en kvartett unga grabbar, Carl Lundgren, Jesse Torstensson, Jonathan Brandt och Benjamin Havskog som underhöll oss med ungdomlig frejdighet. Att vi därtill hade gott fikabröd till kaffet fulländade kvällen!

Vårstädning i hembygdsparken den 21 april fick en god tillslutning av arbetsvilliga medlemmar. Vi blev ett 15-tal, både kvinnor och män, som räfsade, körde röjnings- och motorsåg. I köket hade Marie och Katrina fixat kaffe med bullar och jordgubbstårta!

Valborgsmässofirandet fick som vanligt en mycket god tillslutning av besökare. Det sköna vårvädret bidrog kanske också, men vi hoppas och tror att det är vårt programkoncept som är omtyckt. Inledning i Kyrkan med tal av kyrkoherde Peter Andreasson, diktläsning Inger Källner, sång Göran Johansson, och Prismakören. Uppe i Hembygdsgården serverades sedan

många koppar gott kaffe innan det var dags att tända brasan, lyssna till ett inspirerat vårtal av Kerstin Karlsson, Frinnaryd, samt Prismakören som sjöng de traditionella vårsångerna. Till sist fyrverkeri och kanonsalut på en härlig kväll!

Landshövding Minoo Akhtarzand på besök i hembygd föreningen. (Foto: Janne Wrangberth)

Nationaldagsfirandet den 6 juni

Sveriges nationaldag firades officiellt av Aneby kommun i Marbäcks hembygdsgård i år. Klockan 13 startade arrangemanget med fanfar när flaggan hissades. Det var kommunfullmäktiges ordförande Bengt Samuelsson, och landshövding Minoo Akhtarzand som talade sedan vår ordförande hälsat välkommen till Marbäck, och Aneby Symfonic Band spelat.

Inger Källner "basade" för serveringen denna dagen och hon tillsammans med sina medhjälpare hade bråttom att servera de, mellan 150 – 200 besökarna.

En hellyckad dag med bra väder!

Gårdsvandring i Herrestad 2012. På bilden besöker sällskapet Gårdsmagasinet.

(Foto: Bengt Nilsson)

Gårdsvandring kallade vi en programpunkt på söndagseftermiddagen den 1 juli då vi besökte Herrestad. Det var vår ordförande Lars Källner, mångårig arrendator och brukare av gården, samt Lars Knutsson, Bordsjö, som berättade en del om bl.a. det stora godsmagasinet där vi samlades på översta våningen. Sedan vi druckit vårt medtagna eftermiddagskaffe, vandrade hela sällskapet ner till Kvarnen och besåg den samt resterna av dammar som en gång funnits där.

Vid hembygdifesten på Bordsjö den 5 augusti var vår förening representerad med ett antal medhjälpare. Det var annars Askeryds hembygdsförening som stod som ansvariga för arrangemanget, sammanhållet av Aneby hembygdsråd. Denna fest blev troligen den sista i den regi som har varit under de sju år vi haft gemensam hembygdifest. Nu blir det till att fundera ut ett eget nytt "lockande" program och se till att vi ej konkurrerar med våra grannföreningar tidsmässigt!

Slåtterdagen, lördagen den 11 augusti samlades ett gäng vid Hembygds-gården för att slå gräset i parken. Vi var utrustade med lie och räfsor, som sig bör vid slåttergille, men även rationellare redskap som grästrimmer och traktor med slaghack. Inger hade med en stor hallontårta och tillsammans med Ingegerd och Marie bjöds vi på festligt kaffe med jättegott ”dopp”!

På vårt programblad stod ”Brasafton” i november men p.g.a. dubbel-bokning kunde ej den musikunderhållningen genomföras som planerat. Nu blev detta inställt, men vi tar nya tag till kommande år.

En del underhållsarbeten är gjorda under året. Ny flaggstång uppsattes före Valborgsmässa-firandet. Vattenpumpen behövdes bytas vid midsommartid, den gamla var utsliten och en ny blev installerad av Ramdes Rör AB. Ett isoleringsarbete blev utfört på andra våningen i den tillbyggda delen, likaså plåtskoning omkring skorstenen på Knekt-torpet, allt åtgärdat genom Åkes Bygg AB.

I januari månad fick Sven Nordström lämna detta jordelivet efter en tids sjukdom. Han var sedan lång tid tillbaka medlem och även i ett par peri-oder med i föreningens styrelse. Det var med stor tacksamhet hembygds-föreningen mottog den penninggåva som inflöt vid kondoleanserna till Sven Nordströms minne. Summan blev 11 300 kr. Denna minnesfond beslöt föreningens styrelse, efter samråd med de anhöriga, att använda till två objekt som framledes hjälper oss att dokumentera bygdens historia, dels en dator och även en fotoscanner.

Fonden räckte till att förverkliga ytterligare ett objekt som vi gärna ville samverka till, nämligen att kunna trycka Sara Brün-Fritzens dikter. Hon bodde i många år som nära granne till Hembygdsgården och föreningen har med glädje kunnat få använda en del av dikterna i föregående årgångar av ”Vår hembygd”. Resten av minnesfonden lades därför som en grund till tryckningskostnaderna för detta dikthäfte. Under senare delen av november månad kom dikthäftet i tryck med ett antal av 200 ex.

Marbäck i november 2012, Bengt Nilsson

Marbäcks hembygdsförenings Program för 2013

Husförhöret den 18 januari
Amatörteater med aktörer från bygden

Årsmöte den 15 mars
Göran Johansson och Tomas Fransson sjunger och spelar.

Arbetslördag den 20 april
Vårröjning i parken. Förberedelser inför Valborgsmässofirandet. Föreningen bjuder på fika.

Valborgsmässofirande den 30 april
Traditionellt tillsammans med kyrkan.

Gårdsvandring på Öringe den 30 juni - samling kl 14:00
Medtag egen kaffekorg. Även visning av Birgitta källa.

Slätterdag den 3 augusti
Slätter i parken. Föreningen bjuder på kaffe och tårta.

Brasafton den 22 november.
Programmet fastställs senare.

Programaktiviteter kommer att annonseras i lokalpressen